Бары дойдулар пролетарийдара, холбоһуҥ!

САРДАҢА

ССКП өлөҥүөк оройуоннаағы комитетын уонна
үлэһиттэр депутаттарын оройуоннаағы Советын орган
Орган Оленекского райкома КПСС и
районного Совета депутатов трудящихся

Тахсара 3-с сыла.

№ 3 (261)
Тохсунньу
11
күнэ
1957 сыл.
Бээтинсэ
Сыаната 10 харчы

Түүлээх булгаахынын тохтууттан таһаарар инниттэн булка таһаарыллыбыт булчуттар учаскаларыгар булгаахыннарын таһынан, саҥа булгаах учаскаларга булгууллларын тэрийиэххэ, кинилэри булгуур тэриллэринэн толору хааччыйыахха.

Түүлээҕи булгаахын былаанын хаалыыттан таһаарыахха

Кылаанаах түүлээҕи булгаахыҥҥа тириэрдиллибит былааны болдьоҕун иннинэ ситиһиилээхтик толоруу—бу аата төрөөбүт Ийэ дойдубут валютнай фона хаҥыырыгар кылааты ууруу буолар. Ол иһин колхозтар, нэһилиэктэр салаһааччылара булка тахсыахтаах булчуттары барыларын булгуур учаастактарга таһаарар эбээһинэстээх этилэр.

Хомойуох иһин ити эппиэттээх соругу толоруура аахайымтыата суох быһыы таһаарыллыбытыттан үгүс булчуттар булгаахыҥҥа хоһуттаан тахсыбыттара. Булчуттары кытта сибээстэһиҥҥэ, кинилэри бородууктанан, наадалаах тэриллэриннэн хаамчыйыыга уонна булгаах сири булууга ситэтэ суох үлэ ыытыллыбыта.

Булгаахыҥҥа улахан күүс бэриллибэтэҕиттэн түүлээҕи булгаахын IV кыбаарталлаағы былаана оройуон үрдүнэн баара эрэ 28,6 бырыһыан толорудуҥа. «Победа» колхоз (председатель таб. Христофоров) IV кыбаарталлаағы соругуҥ 13,6 бырыһыан эрэ толордо.

«Коммунизм», «Ленин суола», Сталин аатынан колхозтар кылааннаах түүлээҕи булгаахыҥҥа булчуттары олус хоһуттатан таһаарбыттарыттан кыбаарталлаағы былааннарын 16,1 бырыһыантан 35,7 бырыһыан толороннор куоталаһыыга хаалан иһэллэр.

Оройуон кэккэ нэһилиэктэрин, колхозтарын салаһааччылара быйылгы сылга түүлээх суох, онон былаан толоруллубат кыахтанна диэн быһаардаллар. Ити этиини булчуттар аҕалбаһынан этэллэр.

Холобурга ылан көрүөҕүҥ Сталин аатынан колхоз Старайдаағы булгуур учаастагын булчута коммунист таб. Я. Игнатьев этиитин:

—Биһиги колхоз бөһүөлэгиттэн ыраах «Старай» диэн учаастакка биир бригээдэ дьоно тарҕаһан, учааска учаасканан булгуубут. Ааспыт сылларга тэҥнээтэххэ, быйылгы сезоҥҥа түүлээх аҕыйах, ол гынан баран булт олох суох диир букатын сыһа буолуох этэ. Сирийэн, дьаныардаахтык, үгүс сыраны биэрэн булгаатахха бултаныллар «сымнаҕас кыһыл көмүс» баар. Мин колхоз булчуттарын барыларын кытта тэҥнээтэххэ 3 сэх кырыыаһы өлөрдүм. Инибэр турар дьоһуннаах соругунан—Верхоянскай булчуттарын үтүө бачыымнарыгар дьыаланан эппиэттиир инниттэн туспаах сорудахпын толорор туһугар кыһанан булгуу сылдьабын.

Булгаахыҥҥа былааны толоруурга кыаллар суоллар баалларын туһунан оройуон бастыҥ булчуттара эмиэ бигэргэтэллэр.

Хомойуох иһин «Коммунизм», «Победа» колхозтар салайааччылара түүлээҕи булгаахыҥҥа улахан суолтаны, эппиэтинэһи биэрбэттэрин, маныаха хонтуруолу олохтообботорун түмүгэр булгуурайыы түбэлтэлэрэ тахсыталыыллар. Бу колхозтар салайааччылара булгуур учаскалартан киирбит булчуттары бэрт түргэнник төптөрү учаскаларга ыытталыах тустаахтар.

Түүлээх булгаахынын тохтууттан таһаарар инниттэн булка таһаарыллыбыт булчуттар учаскаларыгар булгаахыннарын таһынан, саҥа булгаах учаскаларга булгууллларын тэрийиэххэ, кинилэри булгуур тэриллэринэн толору хааччыйыахха.

Миэстэтигэр булчуттары аһынан-таҥаһынан тэрийиэххэ, кинилэр тустарыгар кыһамныыны ууруохха. Түүлээҕи хомуйааччылар булчуттары кытта ыкса сибээһи олохтуох, кинилэргэ туох наадатын толоруох, түүлээхситтэрэ сурунпут хаһыаттарын кэмитетэн кэмигэр тириэрдиэх, дойду сонуннарын ситимин быспакка сырдатыах тустаахтар.

Олохтоох Советтар быыбардара ыытылларынан сибээстээн нэһилиэктэр, колхозтар салайааччылара уонна партийнай, комсомольскай тэрилтэлэр секретардара хас колхоз үрдүнэн толоруллуутун хааччыйар туһуттан биригээдэлэринэн, биирдии булчуттарынан үрдэтиллибит эбэһээтэлистибэлэри ылынарыахтаахтар уонна туолуута ситиһиллиитин хааччыйыахтаахтар.

Ылыыллыбыт эбэһээтэлистибэлэри толорууга бастыҥнар опыттарын тарҕатыы уонна социалистическай куоталаһыыны киэҥник тэнитии быһаарар суолталаах. Оройуон колхозтарын булчуттарын ортотугар бастыҥ опыты тарҕатыы, куоталаһыыны тэрийии ситэтэ суох ыытыллар.

Түүлээҕи булгаахыны тохтууттан таһаарыахха уонна былааны толоруохха наада.

Саха АССР үлэһиттэрин депутаттарын оройуоннардаағы Советтарыгар быыбарга оройуоннардаағы быыбар комиссияларын бигэргэтэр туһунан

Саха АССР Верховнай Советын Президиумун 1957 сыл тохсунньу 4 күнүнээҕи ЫЙААҔЫТТАН

«Саха АССР үлэһиттэрин депутаттарын оройуоннаағы, куораттаағы, сэлиэнньэтээҕи (нэһилиэктээҕи, көс сирдээҕи) уонна бөһүөлэктээҕи Советтарыгар быыбар туһунан Балаһыанньа» 26 уонна 27 ыстатыйаларыгар олоҕуран, Саха АССР үлэһиттэрин депутаттарын оройуоннаағы Советтарыгар быыбарга оройуоннардаағы быыбар комиссияларын общественнай тэрилтэлэр уонна үлэһиттэр обществоларын маннык састаантаах представителлэриттэн бигэргэтэргэ.

Өлөҥүөк оройуонунаағы быыбар комиссията

Быыбар комиссиятын председателэ **Семенов** Гаврил Михайлович—оройуоннаағы коммунистическай тэрилтэттэн,

Быыбар комиссиятын председателин солбуйааччы **Кравченко** Павел Григорьевич—оройуоннаағы коммунистическай тэрилтэттэн,

Быыбар комиссиятын секретара **Павлова** Варвара Афанасьевна—РСФСР начаалынай уонна орто оскуолаларын үлэһиттэрин профсоюһун оройуоннаағы тэрилтэтиттэн.

БЫЫБАР КОМИССИЯТЫН ЧИЛИЭННЭРЭ

Григорьев Дмитрий Егорович—культура үлэһиттэрин профсоюһун оройуоннаағы тэрилтэтиттэн,

Ильина Анна Николаевна—Ыччат Бүтүн Союзтаағы Ленинскэй Коммунистическай Союһун оройуоннаағы тэрилтэтиттэн,

Репин Петр Назарович—культура үлэһиттэрин профсоюһун оройуоннаағы тэрилтэтиттэн,

Семенова Мария Христофоровна—«Коммунизм» колхоз колхозтаахтарыттан.

Үлэһиттэр депутаттарын оройуоннаағы Советын быыбарыгар быыбардыыр уокуруктары тэрийии туһунан

Үлэһиттэр депутаттарын Өлөҥүөк оройуоннаағы Советын исполкомун 1957 сыл тохсунньу ый 5 күнүнээҕи

БЫҺААРЫЫТА

Саха АССР Конституциятын 105 ыстатыйатыгар уонна Саха АССР үлэһиттэрин депутаттарын оройуоннаағы, куораттаағы, сэлиэнньэтээҕи (нэһилиэктээҕи, көс сирдээҕи) уонна бөһүөлэктээҕи Советыгар быыбар туһунан Балаһыанньа 24, 25 ыстатыйаларыгар олоҕуран, үлэһиттэр депутаттарын оройуоннаағы Советын быыбарыгар маннык быыбардыыр уокуруктары тэрийэргэ райсовет исполкома **быһаарар:**

1. Өлөҥүөк бөһүөлэгэр

1 №-дээх оскуолатаағы быыбардыыр уокурук;

2 2 №-дээх биэрэктээҕи быыбардыыр уокурук;

3 №-дээх сырыктаағы быыбардыыр уокурук;

4 №-дээх ветучастоктаағы быыбардыыр уокурук;

5 №-дээх Аппа уҥуордаағы быыбардыыр уокурук.

2. Өлөҥүөк нэһилиэгэр

6 №-дээх Харыйалаахтаағы быыбардыыр уокурук;

7 №-дээх Туундараатаағы быыбардыыр уокурук;

8 №-дээх Силигирдээҕи быыбардыыр уокурук;

9 №-дээх Сиэҥкэтээҕи быыбардыыр уокурук.

3. Далдыҥҥа

10 №-дээх первэй Далдыннаағы быыбардыыр уокурук;

11 №-дээх иккис Далдыннаағы быыбардыыр уокурук;

12 №-дээх үһүс Далдыннаағы быыбардыыр уокурук;

13 №-дээх Зарницатаағы быыбардыыр уокурук.

14 №-дээх Удачнайдаағы быыбардыыр уокурук;

15 №-дээх Фабрикатаағы быыбардыыр уокурук.

4. Дьэлиндэ нэһилиэгэр

16 №-дээх Дьэлиндэтээҕи быыбардыыр уокурук;

17 №-дээх Уудьатаағы быыбардыыр уокурук;

18 №-дээх Эбэлээхтээҕи быыбардыыр уокурук.

5. Сухаана нэһилиэгэр

19 №-дээх Күөх-Булуҥнаағы быыбардыыр уокурук;

20 №-дээх Куонаапкатаағы быыбардыыр уокурук;

21 №-дээх Айааннаағы быыбардыыр уокурук;

22 №-дээх Саһыллаағы быыбардыыр уокурук.

6. Кирбэй нэһилиэгэр

23 №-дээх Уркутаағы быыбардыыр уокурук;

24 №-дээх Кукуһуҥдатаағы быыбардыыр уокурук.

7. Солоҕон нэһилиэгэр

25 №-дээх Ээйиктээҕи быыбардыыр уокурук.

Райсовет исполкомун председателэ
П. Веревкин.

Райсовет исполкомун секретарын оннугар исполком чилиэнэ Х. Николаев.

Эдэр табаһыттар үөрэннилэр

Оройуон киинигэр Өлөҥүөккэ оройуон колхозтарын эдэр табаһыттарын балтараа ыйдаах курстара тэриллэн үлэлээтэ.

Курс истээччилэригэр табаны көрүү-харайыы, аһатыы уонна ыарыыттан эмтээһин туһунан сиһилии үөрэтии ыытылынна. Курска түөрт колхоздан барыта 11 табаһыт-бостууктар үөрэннилэр.

Үөрэммиттэртэн эдэр ыччаттар т. т. Н. Николаев, Н. Полуэктов (Победа» колхоз), А. Семенов («Коммунизм» колхоз) курсу «5» сыананан туттардылар.

Курс истээччилэрэ бэйэлэрин стадаларыгар тахсан өссө үчүгэй производственнай ситиһиилэнэргэ, наука уонна тыа хаһаайыстыбатын бастыҥнарын опыттарын киэҥник пропагандалыырга уонна олоххо киллэрэргэ эрэннэрдилэр.

П. Герасимов.

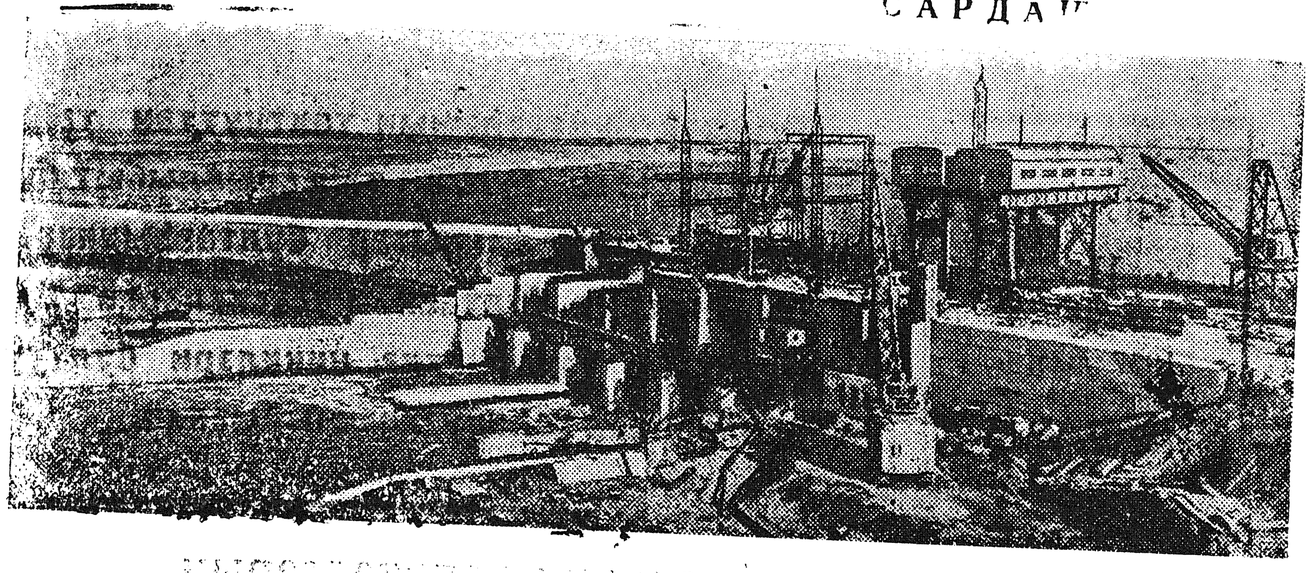

Таджикскай ССР. Кайрак-Кумскай ГЭС тутуллуутун уопсай көстүүтэ.

А. Поляков фотота. ССТА фотохрониката.

Редакционнай ПОЧТАТТАН

Итэҕэстэри туоратыахха

Билигин ханна баҕарар буоларын курдук кино үлэһиттэри коммунистическай өйгө-санааҕа иитигэ уһулуччу суолталлаах.

«Ленин суола» колхоз колхозтаахтара бэйэлэрин сыныналаҥ бириэмэлэрин кулуукка сылдьан кинону көрүүнэн атаарар буолбуттара кимиэхэ барытыгар биллэр. Ол эрээри кинону көрдөрүүгэ итэҕэстэр суох буолбатахтарын ыйар наадалаах.

Кино буоларын туһунан биллэрии тахсан баран кини ааллаах чаһыгар буолбат түбэлтэтэ биһиэхэ үгүстүк тахсааччы. Бу сүрүн бириинсипиэтинэн аппарат алдьаһар, ол курдук лаампата эмиэ умайбыт аатырар. Онон саҥа кинону көрөөрү үөрэкөтө кэлэн баран соробор таах төннөбүт.

Киномеханик таб. Е. Андреев биллэрии таһаарарыгар аппаратын хайаан да бэрэбиэркэлээн баран үлэлиирэ наадалаах. Оттон кини кино буолаары турдаҕына үлэлии түһээт «аппаратым үлэлээбэтэ, онон сарсын кэлээриҥ» диэн бэрт холкутук биллэрэн эрэ кэбиһэр үгэстэннэ.

Таб. Андреев бэйэтин үлэтигэр сөптөөх түмүктэри оҥосторо уонна кинону көрдөрүүҥү туһарара эрэйиллэр.

М. Николаева,
«Ленин суола» колхоз колхозтааҕа.

Үчүгэй холобур

Христофор Сабардахов «Эйик» колхоз бастыҥ булчутун аатын ылбыта хаһыс да сыла буолла. Кини бу үрдүк биһирэбили бэйэтин сыралаах уонна айымньылаах үлэтин түмүгэр ылары ситистэ.

Бастыҥ булчут быйыл төһө даҕаны күүмэйдэрдээҕин иннигэр бэйэтин, үтүө дьоҕуруунан түүлээх бултааһынын IV кыбаарталлаағы былааһын 138 бырыһыан толорон атын булчуттартан ииники иһэр.

Дьулуурдаах булчут ити сорох ситиһиилэриттэн уоскуйбакка туран, билигин ССКП Киин Комитетын ахсыныытаағы Пленумун ууруохтарынан өрө күүрдүллэн 1957 с. маҥнайгы кыбартааллаағы производственнай сорудаҕын 105 бырыһыан толорорго эбэтэр 4.200 солкуобай суумалаах күндү түүлээҕи Ийэ дойдуга бултаан туттарарга бэйэтигэр эбэһээтэлистибэ ылынна уонна колхоз атын булчуттарын ыҥырда.

Бу күннэргэ таб. Сабардахов ылыммыт эбэһээтэлистибэтин чиэстээхтик толорор туһугар үтүө кыһамныылаахтык бултуу сылдьар.

Г. Николаев.

Куһаҕанныҡ сыһыаннаһар

Колхозтаах Ануфрий Семенов общественнай табаҕа куһаҕанныҡ сыһыаннаһыны чахчыларын таһаарарын сэмэлиир сөптөөх. Кини бэйэтин сырыыта дьалаҕайын түмүгэр бөһүөлэккэ киирээри быйыл күһүн ытэанэ буһуру уонна байтаһыны дьалаардатан өлөрдө.

Колхоз общественнай баайын манныҡ тулуйуллубат сыһыаннаһыыны таһаарбыт колхозтаахха, колхоз правленията сөптөөх дьаһалы олохтуура наадалаах.

Н. Петров,
«Коммунизм» колхоз колхозтааҕа.

Саҥа дьаһал

Быйылгы дьылтан ылата биһиги оскуолабыт комсомолецтарын көҕүлээһиннэриттэн кыраайы үөрэтэр музей тэриллэр буолла. Бу аастыт өттүгэр саҕалана илик улахан суолталлаах дьаһал буолар.

Бу музейга хомуллубут экспонаттары кытта билсиһии түмүгэр үөрэнээччилэр бэйэлэрин оройуоннарын биллиҥи хаһаайыстыбатын, культуратын уонна былыргы историятын дириҥник биилиэхтэрэ итиэннэ көмөнү ылыахтара.

Дьэ ол иһин саҥа музей тэриллиитигэр, чуолаан экспонаттары хомуйууга төрөппүттэр уонна бары үлэлээн иитиллээччилэр сыаналаах көмөнү оҥороллоро эрэйиллэр. Маныаха ким баҕалаах былыргы дьоннор туттар сэптэрин-тээбириннэрин уонна таҥнар тагастарын итиэннэ итэҕэллэрин көрдөрөр экспонаттары, кыыллар уҥуохтарын уонна чуучулалары о.д.а. көрдөрөр макеттары, фотоснимоктары биэриэхтэрин сөп.

Ханнык баҕарар экспонаты биэрээччи бэйэтинэн аҕалар, эбэтэр киһинэн ыытар буоллаҕына, маныаха араспаанньатын, тугу үлэлиирин уонна экспонант туһунан тугу билэрин толору суруйара наада.

Бу саҥа тэриллэр уһулуччу суолталлаах дьаһалга оройуон үлэлээн иитиллээччилэрэ ураты болҕомтолорун ууруохтара уонна көмөлөһүөхтэрэ диэн үөрэнээччилэр уонна учууталлар эрэйэллэр.

К. К. Окоемов,
Өлөнүөк орто оскуолатын историятыгар преподавателэ.

ВЕТФЕЛЬДШЕР СҮБЭТЭ

Автоминоз „Д“

Бу ыарыы кырымахтаах хара саһылга «Д» витамин уонна кальций, фосфор туустара тиийбэтиттэн үөскүүр. Автоминоз «Д» ыарыыга ылдьыбыт саһыл сэниэтэ суох, элбэхтик сытар, атахтарын сүһүөҕэ сонуур, аппетита суох, сыптарыйар, түүтэ күкээркэй буолар, маны сэргэ өттүгэр, кутуругар уонна кутуругун төрдүгэр түүтэ соролонор.

Автоминоз «Д» ыарыы саһыллары сөптөөх рационунан аһаппаттан, киниилэргэ витаминнаах аһылыктары эбии биэрбэттэн итиэннэ сөптөөх усулуобуйаны тэрийбэттэн тарҕанар.

«Ленин суола» колхоз саһылын ферматыгар итиннии ыарыы турбута, үс саһыл ылдьыбыта. Саһыллары эмтээн үтүөрдүүгэ наадалаах дьаһаллар ылыллыбыттара, ол кэнниттэн саһыллар тута үтүөрбүттэрэ.

Бу фермаҕа аһатыыга сөптөөх рацион олохтоммотох этэ. Күҥүгэ саһылга 300 грамм таба этин, 85 грамм бурдугуууга буккуйан аһатыы түмүгэр маассабай сыптараҥ тахсыбыта. Манна ханнык да минеральнай эбии уонна витаминнаах аһалыгы биэрии олохтоммотох.

Саһыл ферматыгар барар тутуу мөлтөх туруктаах. Ферма үлэһиттэрэ саһыллары хаптаһыҥҥа аһаталлар, аһаабыттарын кэннэ хаптаһыны сууйбаттар. Клеткалар ыраастаныллыбаттар, домиктар кирдээхтэр.

Итинник усулуобуйаҕа туран саһыллар «Д» витамин тиийбэтиттэн ыарыыга ылларбыттара. Ылдьыбыт саһылларга минеральнай аһылыктары—балык сыатын, сиикэй таба этин, ыары, хааны эбии бэриллибитэ. Эмтээһин итиэннэ эбии аһылыктары биэрии түмүгэр саһыл организматыгар вещественнар сөптөөх солбуйсуулара барбыта. Түүтэ оннугар түспүтэ, түүлээһинэ ааспыта.

Эмтээбит кэннэ биир ый буолан баран саһыллар үтүөрбүттэрэ уонна племенной иитиигэ хаалларыллыбыттара.

Рационҥа биир чайнай луоскуу балык сыатын эбиллиэхтээх итиэннэ күҥҥэ 1-2 төгүл бэриллиэхтээх. «Д» витамин саппааһын саһыл оҕотугар 2-5 хааппыланы, улахаттарга 6-8 хааппыланы биэриэххэ сөп. Саһылларга өссө күҥҥэ 1-2 төгүл биир остолобуой луоскунан 10 бырыһыан хлористай кальций сурадаһынын биэриэххэ сөп.

Автоминоз «Д» ыарыы ферманы ыраастык туттахха, саһыллары сөптөөх рационунан үгүс витаминнаах аһылыгынан аһаттахха туруон табыллыбат.

Кырымахтаах хара саһылларын көрүүнү-харайыыны туһсарыы—хас биирдии саһылы питээччи соругунан буолар.

В. Пестриков.

Хаһыат суруйуутунан

„Специалист сылдьыбыт сиригэр“...

Итиннии төбөлөөх критическай корреспонденция биһиги хаһыаппыт 1956 сыл сэтинньи 23 күнүнээҕи нүөмэригэр бэчээттэммитэ. Корреспонденцияҕа райсовет тыа хаһаайыстыбатыгар управлениетын кылаабынай зоотехнига таб. П. Герасимов «Коммунизм» колхозка командировкаҕа тахса сылдьан табаны иитиигэ, көрүүгэ-харайыыга сөптөөх көмөнү оҥорботоҕун туһунан суруллубута.

Редакция бу корреспонденцияҕа дьаһал ыларыгар комсомол райкомугар ирдэбилгэ ыыппыта.

Комсомол райкомун бюрота, бюро членин таб. Герасимов аатыгар тахсыбыт критическай корреспонденцияны бэрэбиэркэлээн баран ити корреспонденцияҕа ыйыллыбыт чахчылар толору кырдьыктаахтарын ыйда уонна итэҕэһин иннинитин туоратарыгар бюро сөптөөх сэмэни оҥордо,—диэн ЫБСЛКС райкомун секретара таб. Петрова редакцияҕа суруйда.

Редактор М. Л. БАИШЕВ.

Дьэлиндэ нэһилиэгинээҕи Сталин аатынан колхоз колхозтааҕа, булчут

Дмитриев Иван Дмитриевич

1956 сыл ахсыннһы 30 күнүгэр 78 сааһыгар ыарахаан ыарыыттан өлбүтүн туһунан Сталин аатынан колхоз правленията дириҥник курутуйан туран иһитиннэрэр.

РЕДАКЦИЯ ААДЫРЫҺА: Саха АССР, Өлөнүөк оройуона. Редакцияҕа киирэр сурукка араспаанньаны, ааты, аҕа аатын толору суруллуохтаах.

Заказ № 261. Оленекская районная типография. Тираж 400